

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินที่หลากหลาย
Academic Administration in the Digital Era by School Administrators
under the Bangkok Metropolitan Administration During Diverse
Emergency Situations

มินตรา ฉัตรพงศ์เจริญ

โรงเรียนวัดสะแกงาม สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ อาทิ โรคระบาด อุทกภัย และภัยพิบัติทางธรรมชาติอื่น ๆ โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีของนักเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ การส่งงาน และการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน บทความนี้นำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าวผ่านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและการสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในภาวะวิกฤต เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพแม้ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

This academic article aims to study academic administration in the digital era for school administrators of Bangkok Metropolitan Administration schools during emergency situations that necessitate online teaching and learning, such as epidemics, floods, and other natural disasters. It analyzes the problems stemming from inequality in students' access to technology, which affects learning efficiency, assignment submission, and communication between teachers and students. This article presents approaches to managing these issues through academic administration strategies focused on reducing the digital divide, developing digital skills among educational personnel, applying appropriate technologies, and establishing

learning support systems during crisis situations to ensure effective education delivery even under abnormal circumstances.

Keywords: Academic Administration, Digital Era, Bangkok Metropolitan Administration Schools

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โลกต้องเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินหลายรูปแบบที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภัยพิบัติทางธรรมชาติ อาทิ อุทกภัย แผ่นดินไหว หรือสถานการณ์ความไม่สงบต่างๆ (World Bank, 2020) ซึ่งทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากแบบดั้งเดิมที่เน้นการเรียนในห้องเรียน (On-site Learning) สู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งมีบริบทเฉพาะทั้งในด้านการบริหารจัดการและความหลากหลายของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันนี้ได้เผยให้เห็นปัญหาสำคัญในระบบการศึกษา โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถส่งงานตามกำหนดเวลา หรือติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนได้อย่างต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวท้าทายผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการภายใต้ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น

บทความวิชาการนี้มุ่งวิเคราะห์สภาพปัญหา ข้อท้าทาย และแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์เรียนออนไลน์

ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี

วิกฤตการณ์ต่างๆ ที่ทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเรียนการสอนออนไลน์ได้เผยให้เห็นปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างชัดเจน จากการศึกษาของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2563) พบว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประมาณร้อยละ 30 ประสบปัญหาในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการเรียนออนไลน์ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน นอกจากนี้ ยังมีนักเรียนอีกประมาณร้อยละ 25 ที่มีปัญหาในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียรเพียงพอสำหรับการเรียนออนไลน์

ธนวุฒิ แก้วหนูช (2564) ได้ศึกษาผลกระทบของการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีมีความรุนแรงมากขึ้นในครอบครัวที่มีรายได้น้อย ครอบครัวที่มีบุตรหลายคน และครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดหรือชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ UNESCO (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่าวิกฤตการณ์โควิด-19 ได้ขยายช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีอยู่เดิมให้กว้างขึ้น

ข้อจำกัดด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา

นอกจากปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีของนักเรียนแล้ว ทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จากการศึกษาของพรพรรณ เหล่าวชิระสุวรรณ (2564) พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ยังมีทักษะดิจิทัลที่จำกัด โดยเฉพาะครูที่มีอายุมากกว่า 45 ปี ซึ่งมีความท้าทายในการปรับตัวต่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกนถน บางท่าไม้ (2563) ที่พบว่า ครูจำนวนมากยังขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือดิจิทัลต่างๆ เช่น Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์อื่นๆ

สุวรรณณี ละออบปักษิณ และคณะ (2564) ได้สำรวจความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูร้อยละ 65 ยังต้องการการพัฒนาทักษะในการออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ การสร้างสื่อดิจิทัล และการประเมินผลการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก Fullan (2020) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีก่อนที่จะพัฒนาในมิติอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีได้หลายแนวทาง เช่น ควรมีการจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัลให้แก่แก่นักเรียนที่ขาดแคลน โดยอาจเริ่มจากการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนและครอบครัว จากนั้นจึงดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ในรูปแบบการยืมใช้ในระยะยาว หรือแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือองค์กรไม่แสวงหากำไรในการจัดหาอุปกรณ์ราคาประหยัด ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ด้านดิจิทัล ซึ่งอาจรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันสนับสนุนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสำหรับนักเรียน โดยอาจมีโครงการติดตั้ง Wi-Fi สาธารณะในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หรือการจัดหางบประมาณสนับสนุนค่าบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับครอบครัวที่มีรายได้น้อย

ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนออนไลน์และออฟไลน์ วิธีการนี้อาจทำได้โดยการจัดตารางการหมุนเวียนให้นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียนในจำนวนที่เหมาะสมตามมาตรการความปลอดภัย ควบคู่ไปกับการเรียนออนไลน์ในวันที่ไม่ได้มาโรงเรียน การจัดการในลักษณะนี้จะช่วยลดปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนยังมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรที่โรงเรียนในบางวัน

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทออนไลน์

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนออนไลน์เป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง Picciano (2017) ได้นำเสนอแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อวงการการศึกษาว่า การออกแบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านทั้งธรรมชาติของเนื้อหา วิธีการสอน กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ และการประเมินผลที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการทบทวน ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาลดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นลง และเพิ่มการเน้นพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทิศนา ขัมมณี (2564) ได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในบริบทออนไลน์ได้ เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันผ่านเครื่องมือดิจิทัล การเรียนรู้แบบร่วมมือที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการทำงานร่วมกัน หรือการประยุกต์ใช้เกมดิจิทัลและกิจกรรมเชิงโต้ตอบเพื่อสร้างแรงจูงใจและความน่าสนใจในการเรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทออนไลน์ เนื่องจากช่วยลดความเบื่อหน่ายและเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญของการเรียนออนไลน์อีกประเด็นสำคัญคือการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทออนไลน์จึงเป็นกระบวนการที่ต้องคำนึงถึงหลายมิติ ทั้งการปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเหล่านี้ รวมทั้งให้การสนับสนุนครูในด้านทรัพยากร การพัฒนาทักษะ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถานการณ์ฉุกเฉินมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุด

การสร้างระบบสนับสนุนทางสังคมและอารมณ์

การเรียนออนไลน์มักส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างระบบสนับสนุนทางสังคมและอารมณ์ ตามแนวคิดของ Darling-Hammond et al. (2020) ที่เสนอว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและระหว่างนักเรียนด้วยกัน เช่น กิจกรรม Home Room ออนไลน์ การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ หรือกิจกรรมสนทนา การออนไลน์ ดังที่สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2564) ได้เสนอแนะไว้ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การติดตามนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบ การให้คำปรึกษาออนไลน์ หรือการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ตามที่นางลักษณ์ วิรัชชัย (2564) ได้กล่าวไว้ การสร้างระบบสนับสนุนทางสังคมและอารมณ์จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาออนไลน์ที่มีคุณภาพ การให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมและอารมณ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวิชาการจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียน แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบออนไลน์ก็ตาม

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลเริ่มต้นจากการพัฒนาวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำดิจิทัลต้องมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลโดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาร่วมกัน ตามที่ธีระ รุญเจริญ (2564) ได้เสนอแนะไว้ อีกทั้งควรสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน โดยไม่มองโทษความล้มเหลวแต่ถือเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ตามแนวคิดของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2564) การสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลของโรงเรียน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอน ตามที่รุ่งแก้วแดง (2564) ได้เสนอแนะไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดหาหรือพัฒนาระบบการจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มหลักในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ดังที่กมล สุดประเสริฐ (2564) ได้กล่าวไว้ และควรจัดตั้งทีมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีที่มีความเชี่ยวชาญและพร้อมให้ความ

ช่วยเหลือแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อประสบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ตามแนวคิดของพัชรี ศรีสังข์ (2564)

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการวางแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นทักษะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามแนวคิดของ Bhamani et al. (2020) ที่เสนอว่าสถานศึกษาต้องมีแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินที่ครอบคลุมและยืดหยุ่น พร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจนำไปสู่การหยุดการเรียนการสอนปกติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนรับมือ ตามที่ไพบูลย์ อุปโน (2564) ได้เสนอแนะไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดทำแผนความต่อเนื่องทางการศึกษาที่ครอบคลุมสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น โรคระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือสถานการณ์ความไม่สงบ โดยระบุบทบาทหน้าที่ ขั้นตอนการปฏิบัติ และทรัพยากรที่จำเป็นอย่างชัดเจน ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) และควรจัดให้มีการซ้อมแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการซ้อมมาปรับปรุงแผนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้เสนอแนะไว้

ผู้บริหารควรแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหากำไร ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและนอกสังกัด เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดของจรรยาพร ธรณินทร์ (2564)

อภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เป็นความท้าทายที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญที่พบคือความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีของนักเรียน ข้อจำกัดด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา ความท้าทายในการประเมินผลการเรียนรู้ และการขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนักเรียน แนวทางในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินประกอบด้วย การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทออนไลน์ การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม และการสร้างระบบสนับสนุนทางสังคมและอารมณ์ กลยุทธ์สำคัญในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำดิจิทัล การสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนดิจิทัล การบริหารจัดการความเสี่ยงและวางแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และการเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของ

โลกในยุคดิจิทัล แม้ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กมล สุตประเสริฐ. (2564). การบริหารระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 22(2), 45-58.
- จรวยพร ธรณินทร์. (2564). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารนักษิบริหาร, 41(1), 13-24.
- ทิตินา แชมมณี. (2564). ศาสตร์การสอนในยุคดิจิทัล: แนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านระบบออนไลน์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวุฒิ แก้วนุช. (2564). ผลกระทบของการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 16(1), 112-125.
- ธีระ รุญเจริญ. (2564). ภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระพงษ์ มีไธสง. (2565). ความกังวลและมาตรการป้องกันด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 5(15), 45-60.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2564). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2564). การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพรรณ เหล่าวิชระสุวรรณ. (2564). ทักษะดิจิทัลของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร: สภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนา. วารสารครุศาสตร์, 49(2), 254-269.
- พัชรี ศรีสังข์. (2564). การบริหารจัดการทีมงานสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 16(2), 121-134.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2564). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: เฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2563). การพัฒนาวิชาชีพครูในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ อุปโน. (2564). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(2), 75-88.

- รุ่ง แก้วแดง. (2564). การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิจารณ์ พานิช. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). การประเมินการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ นพรัก. (2564). ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์: กรณีศึกษาโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 23(2), 155-168.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2564). การประเมินตามสภาพจริงในยุคดิจิทัล. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา ภูษิตร์ตันาวลี. (2564). การสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนออนไลน์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณณี ละออบปักขิณ และคณะ. (2564). การสำรวจความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการเทคโนโลยีการศึกษา, 17(1), 78-89.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2563). รายงานการสำรวจการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางการวางแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เอกนถน บางท่าไม้. (2563). การสำรวจทักษะดิจิทัลของครูไทยในยุคโควิด-19. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 18(2), 44-60.
- Bhamani, S., Makhdoom, A. Z., Bharuchi, V., Ali, N., Kaleem, S., & Ahmed, D. (2020). Home learning in times of COVID: Experiences of parents. *Journal of Education and Educational Development*, 7(1), 9-26.
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97-140.
- Fullan, M. (2020). Learning and the pandemic: What's next?. *Prospects*, 49, 25-28.
- Gikandi, J. W., Morrow, D., & Davis, N. E. (2011). Online formative assessment in higher education: A review of the literature. *Computers & Education*, 57(4), 2333-2351.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). **Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge**. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
- Picciano, A. G. (2017). **Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model**. *Online Learning*, 21(3), 166-190.
- UNESCO. (2021). **Education: From disruption to recovery**. Retrieved from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- World Bank. (2020). **The COVID-19 pandemic: Shocks to education and policy responses**. Washington, DC: World Bank.